

Naturskyddsföreningen Tranås

Vårt engagemang
för att Värna Vattnet – en tidslinje

Varför började vi arbeta mot gruvan i Norra Kärr?

2012-2015

- Hasselund skulle säljas till företaget Kanonaden
- Uppställningsplats inför framtida arbete vid Norra Kärr
- Vi överklagade till Mark- och miljödomstolen

2013

12 november

- Föreläsning i Ödeshög med ARV och NF Ödeshög om Norra Kärr
- Olle Holmstrand och Johan Elwing
- Bokade in en studiecirkel i frågan

Vad har vi gjort?

2014

22 januari – 12 februari

- Studiecirkel i Tranås med Olle Holmstrand och Johan Elwing,
- med flera

28 februari – 1 mars

- ARV arrangerade gruvseminarium i Gränna

från 1 april

- Många insändare mot gruvan

3 juni

- Föreläsning om Norra Kärr i Tranås, politiker närvarade

9 augusti

- Torgmöte i Tranås i samarbete med ARV

2014

20 augusti

- Motion från KD i Tranås om att kommunfullmäktige ska få information om Norra Kärr

27 augusti

- Enkät utsänd till Tranåspolitiker gällande en eventuell gruvetablering i Norra Kärr
- 15st negativa till gruvan, resterande saknade kunskap eller avvaktade myndighetsutlåtande

1 december

- Projektgruppen "Värna Vattnet" bildas

2015

27 februari

- Troels Hoffmann blir representant i NF:s gruvgrupp

24 maj

- Projektansökan för “Skydd av Svartåns flöden”

31 maj

- Informationskväll i Tranås med 40 deltagare, uppstart för nätverket “Värna Vattnet”

8 juni

- John Johansson donerar 100.000kr till arbetet mot gruva i Norra Kärr

2015

10 juni

- KD:s motion verkställs, Johan och Olle föreläser
- Tasman och Länsstyrelsen föreläste därinnan, men avvek

2 augusti

- Nätverket "Värna Vattnet" bildas, totalt 72 medlemmar och 5 nyhetsbrev

22 september

- Första föreläsningen längs Svartåns flöden i Adelöv, 82 deltagare

20 oktober

- Linköping, 52 deltagare

17 oktober

- Torpa, Ydre, 43 deltagare

2016

25 januari

- Studiecirkel enligt projektplan i Tranås, 6 tillfällen med 12 deltagare

26 januari

- Föreläsning i Boxholm, 33 deltagare

23 februari

- Föreläsning i Norrköping, 25 deltagare

15 mars

- Föreläsning i Mjölby, 23 deltagare

Totalt 250 deltagare i föreläsningsserien

FÖRELÄSNING ADELÖVS SKOLA

22 SEPTEMBER KL 19.00

Föreläsare:

Johan Elwing – Inspiratör

Olov Holmstrand – Professor Emeritus Chalmers

FRI ENTRÉ – KAFFESERVERING

GRAND FINALE!

Välkommen till avslutande seminariedagar med

Värna Vattnet

- mot gruva i Norra Kärr

Foto: Gunnar Lundqvist

Solvikensvandrarhem och konferens
20 km från TranåsTvådagarsseminarium med experter på
gruv- och vattenfrågor.

Moderator: Johan Elwing

2-3 april 2016**Program****dag ett, 2 april**

Moderator: Johan Elwing

kl 12.00 Lunch

kl 13.00 Olov Holmstrand

Professor emeritus Chalmers

kl 14.00 Eva-Lotta Thunqvist

Teknisk doktor, lektor mark- vattenresursteknik KTH

kl 14.30 Fika

kl 15.15 Björn Wallsten

Doktor i miljösystemanalys, Linköpings universitet

kl 15.45 Gunilla Högberg Björck

Miljöjurist, GHB juridik, Uppsala

kl 16.45 Stellan Hamrin

PhD Limnologi Vattnekologi, fd Miljödepartementet

kl 17.30 Jonas Rudberg

Naturskyddsföreningens rikskansli, sakkunnig
gruvor och skog

kl 19.00 Middag

dag två, 3 april

från kl 07.00 Frukost

kl 8.15 Samling

Information om dagens grupparbeten

kl 8.30 Arbete i grupper

- 1) Olov Holmstrand – Norra Kärr – Tasmans planer
- 2) Eva-Lotta Thunqvist – Dammar och dammsäkerhet
- 3) Björn Wallsten – Återvinning av jordartsmetaller
- 4) Gunilla Högberg Björck – Juridik, MKB, rättsläget idag
- 5) Johan Elwing – Attityder, påverkan
- 6) Stellan Hamrin – Dricksvatten, översvämningar
- 7) Jonas Rudberg – Opinionsbildning och lobbying

fika i grupperna

kl 11.30 Summering av dagen

kl 12.00 Lunch

2016**2-3 april**

- Konferensen "Grand Finale" som avslut på projektet Svartåns flöden.
- 59 deltagare dag ett och 44 dag två
- Många kunniga föreläsare, varför föredragen **spelades in**
- Informationsfilmen om Norra Kärr, producerad av K13 Produktion och Kent Vedefors, premiärvisades
- Tanken väcktes att sjön Sommen borde få ett bättre skydd
→ Ny projektansökan

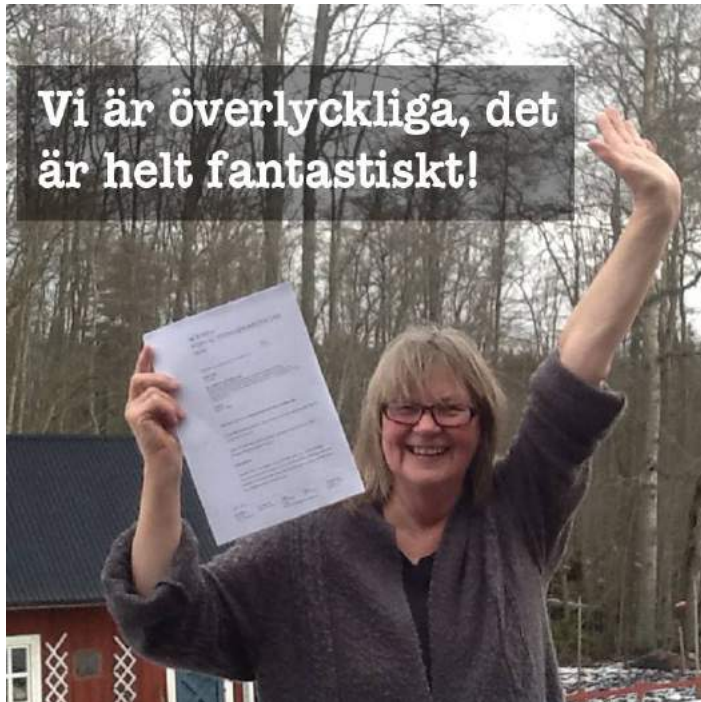

2016

17-19 juni

- Riksstämman i Norrköping, dit Tranås skickat 4 motioner:
  1. Skydd av Vättern som överordnat riksintresse
  2. Skapa geologiskt naturreservat av Norra Kärr
  3. Strategi för hantering av gruvavfall
  4. Öka kännedom om NF:s mineralpolicy
- Motion 2-4 bifölls, 1 ändrades till "arbeta för riksintresse för yt- och grund- och dricksvattentäkter"

2016

Vi är överlyckliga, det är helt fantastiskt!

22 juni

- Tasman Metals AB:s bearbetningskoncession i Norra Kärr upphävs av Högsta Förvaltningsdomstolen
- En stor seger – dock ingen slutgiltig vinst

Vårt arbete för skydd av sjön Sommen

Projektbeskrivning:
 "Påverkan för att sjön Sommen ska klassas
 som Natura 2000-område / Naturresevat"

2016

18 november

- Ny projektansökan gällande Sommen tillsammans med kretsarna i Ydre-Kinda och Mjölby-Boxholm, samt ny arbetsgrupp

2017

29 april

- Initierade nytt NF-nätverk: "Värna Vättern och närliggande vatten"; tillsammans med kretsarna i Jönköping, Huskvarna-Gränna, Bankeryd och Ödeshög

2017

19 juni

- Utställningen om Sommen-projektet klar, ställdes ut på Naturum Torpa
- Fick tas ned 6 juli då en huvudsponsor ansåg den "ej tillräckligt opartisk"

21 augusti

- Utställningen till Biblioteket i Boxholm

11 september

- till Biblioteket i Ydre, Österbymo

6 oktober

- till Tranås Stadsbibliotek

Senare under hösten hålls tre föreläsningar i projektet →

Naturskyddsföreningen
Tranås, Mjölby-Boxholm, Kinda-Ydre

Värna sjön Sommen

Vår fantastiska sjö Sommen behöver bättre skydd!

Välkomna till föreläsningar - Fri entré

18 oktober	Boxholm	Folkets hus,	kl 18.30 - 20.30
24 oktober	Österbymo	Församlingshem Sv. kyrkan,	kl 18.30 - 20.30
31 oktober	Tranås	Församlingshem Sv. kyrkan,	kl 18.30 - 20.30

Föreläsare den 18 och 24 oktober
Stellan Hamrin, Fil. Dr. Limnologi
Tidigare Miljödepartementet och ansvarig för sötvatten-laboratoriet i Drottningholm, med ansvar för bl.a. sjön Sommen och Vättern.

Jan Herrmann, Docent Limnologi
Tidigare universitetslektor Linnéuniversitetet och Naturvårdsverket.

Föreläsare den 31 oktober
Stellan Hamrin, se ovan

Jan Terstad, Fil. kand. Biologi och Geovetenskap
Chef för skog och naturvård på Naturskyddsföreningens Rikskansli. Tidigare Naturvårdsverket med ansvar för införandet av Natura 2000 i Sverige.

2017

18, 24 och 31 oktober

- Föreläsningar om Sommens vattenstatus och skyddsvärde
- Stellan Hamrin, Jan Herrmann och Jan Terstad
- I Boxholm, Österbymo respektive Tranås

8 november

- Föreläsning med Arne Müller, journalist vid SVT som skrivit boken "Smutsiga miljarder" om gruvindustrin

Varför har vi engagerat oss
i ett järnvägsbygge?

Höghastighetståg - hur kan det bli?

Trafikverkets ansvariga
för Linköping - Borås
informerar.

Roger Sivert
Projektledare
Jeanette Svensson
Miljöspecialist

För medlemmar i NF
och berörda politiker
Församlingshemmet i
Tranås
Tisdagen den 14 mars
Kl. 18-21
Kaffeservering

Välkomna!

Arrangörer:
Naturskyddsföreningarna
Tranås, Kinda-Ydre, Mjölby-Boxholm

Karta och tåg bild: Trafikverket
Foto av Sommen: Gunnar Lundqvist

Varför ska sjön Sommen skyddas?

MILJÖBALKEN:

Sjön Sommen är utpekad som riksintresse för naturvård, friluftsliv och yrkesfiske enligt 3 kapitlet, 6 paragrafen, Miljöbalken.

Enligt miljöbalken: "Sjöns värde är så stort att det svårigen kan ersättas, samt att området har ett nationellt värde. Därför får sjön inte utsättas för åtgärder eller verksamheter som påtagligt kan skada dess värde för ovan nämnda sektorer."

Foto: Gunnar Lundqvist

REGERINGEN - HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLEN:

Länsstyrelsen i Östergötland föreslog 2012 utvidgat strandskydd till 150 meter och på vissa landområden upp till 300 meter för sjön Sommen.

Regeringen beslutade 25 juni 2015 att utvidgat strandskydd ska gälla för sjön Sommen.

Regeringens beslut överklagades till HFD - Högsta Förvaltningsdomstolen (Regeringsrätten).

Dom i ärendet kom 22 juni 2016: Att regeringens beslut ska stå fast och alla yrkande från de överklagande avvisas. Domstolen framför att:

"Syftet med utvidgningen är att långsiktigt säkerställa Sommen höga värde för framförallt friluftslivet men även för växt- och djurliv. Sjöns friluftsvärden är av sådan art att de har nationellt värde vilket visas genom att området är av riksintresse. Sjön är i sin helhet av riksintresse för naturvård, främst för sjöns värdefulla fisk- och fågelfauna. Utvidgningen har bedömts vara nödvändig för att säkerställa strandskyddets syften och anses inte gå utöver vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses."

Sloriom. Foto: Gunnar Lundqvist

2017

Bakgrund

- Fick genom Sommen-projektet vetskap om att man i samband med höghastighetsbanan tänkt bygga 2-3 broar över sjön
- Tranås politiska partier gav stöd till planerna, möjligen ovetandes
- Banan hotar vår värdefulla sjö

14 mars

- Anordnade ett informationsmöte med Trafikverkets ansvariga för sträckan Linköping-Borås; många lokala politiker deltog

Fördelar Snabbtågbanan	Nackdelar Höghastighetsbanan
Flexibel spårdragning	Spårkrav: jämn nivå utan kurvor
Kan undvika skyddad natur och kultur	Dras som ett "spett" genom naturen
Inhemsk teknik, produktion, kompetens	Specialisering – inhyrd kompetens
Mer miljömässigt hållbar produktion	Enormt miljöbelastande produktion
Lättare acceptans bland miljöorganisationer och sakägare	Riskerar fördröjning p.g.a. överklaganden
Avsevärt snabbare byggstart och färdig bana	Mycket lång start- och produktionstid
Rimliga produktionskostnader	Hög hastighet kräver högre kostnader
Utrymme för andra järnvägssatsningar	Undantränger andra projekt

2017

17 juni

- Skickar yttrande till Trafikverket gällande åtgärdsvalsstudien för sträckan Linköping-Borås
- Vi föreslår ett alternativ: En **ny, miljövänlig** och **flexibel** stambana för snabbtåg, istället för en höghastighetsjärnväg
- Förslaget har hittills fått stöd av 6 länsförbund och 7 kretsar
- En motion om järnvägen kommer att skickas till Riksstämman 2018

Fördelar Snabbtågbanan	Nackdelar Höghastighetsbanan
Tillåter växling stambana- snabbana	Begränsat antal växlingspunkter
Kan växla in till centrala stationslägen	Pendelavstånd till City =byten =plustid
Samhällsskydd vid trafikproblem	Risker vid problem – alternativ saknas
Reparation/underhåll genom växling mellan spåren	Komplicerad reparation/ underhåll =förseningar
Underlättar för pendeltåg vid driftsstopp	Pendeltåg kan inte växlas in vid nödfall
Kan nyttjas för godstransporter nattetid	Inga andra tåg än HH eller snabbtåg
Utveckling av system för gods på räls	Godstransporter troligen ej möjligt

2017

17 juni

- Fortsättning av tabell

Naturskyddsforeningen Tranås

Tack för visat intresse!

Bilder:

Gunnar Lundquist, Kjell-Åke Trygg,
www.naturskyddsforeningen.se, pixabay.com,
Dagens Nyheter, Sveriges Natur, Tranås Tidning, Trafikverket

Hemsida: tranas.naturskyddsforeningen.se

Facebook: www.facebook.com/nf.tranas